

Dagthema: Nieuwe beloftes

Overweging 8 januari 2016 – Henk Kemper

Lector: Liesbeth Broekhoff

“... Aan het begin van een nieuw jaar denken we als vanzelf of uit gewoonte na over nieuwe keuzes. Doen we elkaar nieuwe beloften. Als we niet oppassen verdampen ze vlug. Laten we bij de start van dit nieuwe jaar eens nadenken over echte beloftes die we elkaar kunnen doen: zorgen voor elkaar, luisteren naar elkaar of er domweg zijn...”

Eerste lezing – Jesaja 60: 1-6

Tweede lezing - Matteus 2: 1-12

Derde lezing - Handelingen 10: 34-38

Openingsgebed

God van ons en in ons.
Wij zijn hier bij elkaar als geschapen naar uw beeld.
In ons dagelijks bestaan leven wij in de verleiding van goed en kwaad.
Geef ons vanmorgen de helderheid om scherp te zien,
te horen en te voelen,
wat u voor ons kunt betekenen.
Amen.

Lied: Die om mij smeekt

H.Oosterhuis/T.Löwenthal

Refrein (1. koor 2. allen)

Die om mij smeekt, die ik heb afgeweerd
zolang ik kon.

Die mij niet, sleurde, niet duwde, maar
wenkte,
over uw drempel.
Die de sluier van mijn angst niet scheurde,
maar optilde.

Die met enkel uw stem mij zo vermurwde,
dat ik wilde.

Refrein (1. koor, 2. allen)

Die om mij smeekt, die ik heb afgeweerd
zolang ik kon.

Ooit door geruchten over U geknecht.
Nu zonder angsten, eindelijk verwacht ik U.

Refrein (1. koor, 2/3 allen)

Welkom en inleiding

Goedemorgen, mede namens Liesbeth, hartelijk welkom in deze eerste viering van schrift en tafel in het jaar 2017. Bekende, vertrouwde gezichten zien we én we zien gezichten van mensen die ik voor het eerst mag begroeten: voel je allemaal, stuk voor stuk welkom, dit uur. Of je hier vaak komt, af en toe of voor de eerste keer: ik hoop dat we je een uur van bezinning en rust kunnen bieden. Laat de muziek en de woorden je maar gewoon overspoelen. Weet dat je hier, in dit Godshuis en bij deze gemeenschap, altijd welkom bent.

Het thema van vandaag luidt “Nieuwe Beloften.” Zo te zien hebben we allemaal de feestdagen doorstaan en de vieringloze zondagen overbrugd met tijd voor eigen gedachten. Vandaag mag ik je weer hartelijk welkom heten.

Je eigen gedachten... vroeger hoorde je het mensen nog wel eens aan elkaar vragen: “en... nog goede voornemens gemaakt?” En dan kwamen er van die obligate antwoorden als liefde, gezondheid, geluk, de staatsloterij, stoppen met roken, afvallen, dat soort dingen. Eigenlijk allemaal wensen ten bate van eigen geluk.

In de Sud-Ouest las ik (ik schreef dit in mijn lekkere Franse onderkomen) een oproep aan de lezers om gedurende de hele maand januari iedereen die je tegen komt een goed en gelukkig nieuw jaar toe te wensen. Dat vind ik al wat meer de goede kant op gaan: de ander moois en liefs toewensen. Goed te doen en het kost niks, want tja we blijven Hollanders.

In de lezingen van vandaag maken we een soort van tijdreis van enkele honderden jaren: van de profeet Jesaja tot Handelingen der apostelen. En dat met een knipoog naar 2017. We gaan zingen over de aarde en over onszelf. Over onze relatie met de Eeuwige die ons van grond en vuur zal maken. Om elkaar aan te steken voor elkaar te zorgen, Gods evenbeeld. En als verrassing krijgen we vandaag, na de overweging een mini-concert, uitgevoerd door Irina, tezamen met Yente. Yente speelt viool. Irina en zij doen mee aan het Prinses Christina-concours en zullen daar het tweede deel van het vioolconcert van Bruch spelen. Vandaag mogen wij er als eersten naar luisteren.

Ik wens ons op voorhand een mooi uur toe, maar laten we eerst een moment van stilte en rust zoeken om ons open te stellen voor Gods woorden en Zijn Geest.

Gebed

Soms vluchten we,
vluchten we van onze medemens en van jou, God.
Soms vergeten we het verdriet van de anderen
en vluchten we van onszelf,
vergeten we ons ware bestaan.

Soms zoeken we licht
en vergeten we de ander in de duisternis,
zoeken we liefde
en laten we de ander verkommeren,
zoeken we tijdsbesteding
en rennen aan onszelf voorbij.

Krachtige en Tedere,
vergeef ons onze kleinmoedigheid
en steun ons,
opdat we kunnen leven
met open ogen en open armen.

Lied: Koor van vrouwen

H.Oosterhuis / T.Löwenthal

(Uit: Het lied van de Aarde)

Aarde. Deze. Enig denkbare.
Rond en blauw in de ruimte.
Met zon, maan en sterren.
Seizoenen, rivieren.
Rivieren die stromen naar zee.

En niets is nog af en alles nog nergens.
Maar hier en daar mensen
en steeds meer en overal.
Mensen die doen wat
vandaag nog gedaan moet.
Die langzaam maar zeker,
bezeten van liefde, de aarde
opdelven uit de onderste afgrond.

Aarde. Deze. Enig denkbare.
Rond en blauw in de ruimte.
Met zon, maan en sterren.
Seizoenen, rivieren.
Rivieren die stromen naar zee. (3x)

Lezing uit Jesaja 60: 1-6

Het nieuwe Jeruzalem

Sta op en schitter, je licht is gekomen,
over jou schijnt de luister van de HEER.

Duisternis bedekt de aarde en donkerte de naties,
maar over jou schijnt de HEER, zijn luister is boven jou zichtbaar.
Volken laten zich leiden door jouw licht,
koningen door de glans van je schijnsel.
Open je ogen, kijk om je heen:
ze stromen in drommen naar je toe;
je zonen komen van ver,
je dochters worden op de heup gedragen.

Lezing uit Matteus 2: 1-12

Toen Jezus geboren was in Bethlehem in Judea, tijdens de regering van Herodes, kwamen er magiërs uit het Oosten in Jeruzalem aan. Ze vroegen: 'Waar is de pasgeboren koning van de Joden? Wij hebben namelijk zijn ster zien opgaan en zijn gekomen om hem eer te bewijzen.' Koning Herodes schrok hevig toen hij dit hoorde, en heel Jeruzalem met hem. Hij riep alle hogepriesters en schriftgeleerden van het volk samen om aan hen te vragen waar de messias geboren zou worden. 'In Bethlehem in Judea,' zeiden ze tegen hem, 'want zo staat het geschreven bij de profeet: "En jij, Bethlehem in het land van Juda, bent zeker niet de minste onder de leiders van Juda, want uit jou komt een leider voort die mijn volk Israël zal hoeden."' Daarop riep Herodes in het geheim de magiërs bij zich; hij wilde precies van hen weten wanneer de ster zichtbaar geworden was, en stuurde hen vervolgens naar Bethlehem met de woorden: 'Stel een nauwkeurig onderzoek in naar het kind. Stuur mij bericht zodra u het gevonden hebt, zodat ook ik erheen kan gaan om het eer te bewijzen.' Nadat ze geluisterd hadden naar wat de koning hun opdroeg, gingen ze op weg, en nu ging de ster die ze hadden zien opgaan voor hen uit, totdat hij stil bleef staan boven de plaats waar het kind was. Toen ze dat zagen, werden ze vervuld van diepe vreugde. Ze gingen het huis binnen en vonden het kind met Maria, zijn moeder. Ze wierpen zich neer om het eer te bewijzen. Daarna openden ze hun kistjes met kostbaarheden en boden het kind geschenken aan: goud en wierook en mirre. Nadat ze in een droom waren gewaarschuwd om niet naar Herodes terug te gaan, reisden ze via een andere route terug naar hun land.

Lied: Moge ons voor waar verschijnen

H.Oosterhuis/T.Löwenthal

Moge ons voor waar verschijnen,
die genoemd wordt zoon der mensen,
die gezegd wordt dood maar levend,
die gehoopt wordt mens voor allen.

Moge ons verschijnen deze,
niet in droom, in stand van sterren,
niet als spiegelbeeld in water,
maar in mensentaal van liefde.
In dit mensenbrood gebroken,
levenskansen, recht voor allen,
in het drinken van de beker,
in vergeving en ontferming.

Moge ons verschijnen deze,
ogenlicht en levensadem,
knecht en koning, lam en herder,

lieve meester, woord van God.

Moge ons verschijnen deze,
ogenlicht en levensadem,
knecht en koning, lam en herder,
lieve meester, woord van God.

Lezing uit Handelingen 10: 34-38

Daarop nam Petrus het woord en zei: ‘Nu begrijp ik pas goed dat God geen onderscheid maakt tussen mensen, maar dat hij zich het lot aantrekt van iedereen, uit welk volk dan ook, die ontzag voor hem heeft en rechtvaardig handelt. God heeft aan de Israëlieten bekendgemaakt dat hij door Jezus Christus het goede nieuws van de vrede is komen brengen. Deze Jezus is de Heer van alle mensen. U weet wat er in heel het Joodse land is gebeurd, hoe het begon in Galilea, hoe God, na de doop waartoe Johannes opriep, Jezus uit Nazaret met de heilige Geest heeft gezalfd en met kracht heeft bekleed. Hij trok als weldoener door het land en genas iedereen die in de macht van de duivel was, want God stond hem bij.

Overweging

Deze viering hebben we voorbereid toen kerstmis nog dágen van ons verwijderd was en toen we nog reikhalzend uitkeken naar de toen nog komende feestdagen.

Het was pas 19 december 2016. We moesten de kerk nog versieren voor de kerstnacht en we leefden toe naar de dagen van kerstmis, waarin we de warmte van elkaar zouden gaan opzoeken. En kijk eens aan, je knippert enkele keren met je ogen en we zijn opeens al weer aangekomen in 2017, 8 januari. Keken we aanvankelijk uit naar de dagen van rust, stilte en pracht en mijmerden we over het nieuwe jaar dat als onbeschreven blad voor ons lag en floep (!) daar staan we dan, aangekomen in het nieuwe jaar. Waarom lijken die mooie dagen altijd in een flits langs te trekken. In elk geval: Kerstmis is achter de rug en ook de oliebollen zijn verteerd. Het Grote Lijnen kan weer beginnen. Zeg eens, hebben we allemaal voornemens gemaakt? En... heb je ze nóg? Of is de tenminste-houdbaar-tot-termijn al overschreden.

Drieluik

Kerkelijk gesproken is het nieuwe jaar begonnen. Leefden we in december nog in de verwachtingentijd, vandaag komen we met de lezingen aan bij de geboorte en openbaring van Jezus, gevolgd door woorden van Petrus, die werden opgeschreven na de dood van Jezus. Een drieluik vandaag, die lezingen. De eerste lezing: een zeer oud verhaal van Jesaja, die tussen 750 en 700 voor Christus als profeet optrad aan het hof van de koningen van Juda. Het was een tijd waarin het Assyrische rijk een overheersende macht in het Nabije Oosten was. Dat vormde een constante bedreiging. Jesaja wil voor het voetlicht brengen dat mensen hun hoop op God moeten stellen en geen bondgenootschappen moeten aangaan met vijandelijke staten. Tegen deze achtergrond moet je de lezing van vandaag verstaan. Jesaja voorspelt dat er eens een nieuw Jeruzalem zal ontstaan. Er zal uit een klein deel van het volk een nieuw Godsvolk ontstaan dat vertrouwen stelt in God alleen. Het is peptalk, geloven in de toekomst. Er staat: "Open je ogen, kijk om je heen." Om het maar eens in woorden van Johan Cruijff te gieten: "je ziet het pas as je het door heb."

De lezingen van vandaag leiden ons in kort bestek door de tijd. Dat moet ook wel, want voor je het weet zijn we weer met het voorbereiden van Pasen bezig.

Maar eerst staan we nog stil bij het verhaal van de drie koningen, of wijzen, of magiërs die achter die buitengewone ster aan reisden. In de Orthodoxe kerk wordt pas met dit verhaal, op 6 januari, Driekoningen, kerstmis gevierd. Op het moment dus dat Jezus gepresenteerd werd, of gevonden, door wijze mannen.

Onbetrouwbaar en sluw

Vreemd eigenlijk, als ik daar zo eens bij stil sta: was de presentatie aan de herders niet belangrijk? De gewone herder, verschoppeling, uitschot aan de rand van de samenleving. Sluit de presentatie van Jezus aan die gewone man niet meer aan bij de opdracht die Jezus ons gaf en de kringen waarin hij zich begaf? Hoe dan ook, het verhaal geeft ons wel een beeld van die onbetrouwbare, sluwe Koning Herodes, die voorgeeft dat ook hij het kind wil gaan aanbidden.

Maar ondertussen! Merkwaardig dat Herodes van niets wist eigenlijk. Hij zat misschien in zijn ivoren paleistoren te regeren en te feesten. Maar kende hij zijn volk? Wist hij wat er leefde, daarbuiten? Ik denk van niet. Kijk, het was natuurlijk geen tijd van snelle nieuwsuitwisseling in de vorm van internet, Facebook en Twitter, dus het duurde even voordat nieuws overgebracht werd. Zo ook het nieuws van Jezus geboorte.

Herodes neemt kennis van een tekst van de profeet Micha, waarin gesproken wordt over een nieuwe leider die voortkomt uit Israël, Gods volk dus. Maar Herodes denkt niet in termen van profetieën. Hij denkt in termen van macht en politiek. De zetbaas uit Rome, tot koning van Judea gekroond, maakt zich zorgen om zijn eigen hachje. We kennen het verhaal, hoe Jezus in veiligheid werd gebracht door zijn ouders, gewaarschuwd in een droom. Ik weet niet of jullie dat ook hebben, maar aan het einde van het verhaal ben je toch altijd weer een beetje opgelucht dat het goed kwam met die Jezus. Jezus die daarmee een bekende politiek vluchteling werd, zo jong als hij was. Er zijn er die zeggen dat het verhaal een gecomponeerd verhaal is. Dat het is bedacht om Jezus en zijn geboorte extra betekenis te geven. Dat kan zijn, maar het maakt mij eerlijk gezegd niet uit. Want de boodschap van het verhaal wordt er niet minder om. Het verhaal is daarnaast vandaag nog even actueel als toen. Nog altijd moeten mensen vluchten voor hun veiligheid omdat op tal van plekken allerlei gesjeesde idioten die verrukt zijn van hun eigen onaantastbaarheid en 'recht op de troon,' koning zitten te wezen ten koste van hun eigen mensen. De mensen die zij als hun koning zouden moeten dienen in plaats van uitbuiten.

Jezus groeide op en bracht na verloop van tijd zijn boodschap van liefde, verdraagzaamheid en onvoorwaardelijke acceptatie van elkaar aan de man. Petrus ging er mee door, lees er het stukje tekst uit handelingen nog maar eens over na. Daar verkondigt Petrus dat hij nu pas goed begrijpt dat God geen onderscheid maakt tussen mensen. Er is wel een kleine voorwaarde: God trekt zich het lot aan van iedereen, uit welk volk dan ook. Maar de voorwaarde is dat je ontzag voor God moet hebben én dat je rechtvaardig handelt. Maar eigenlijk is dat synoniem: wie ontzag heeft voor God, handelt rechtvaardig.

Nieuwe keuzes

Drie lezingen die een dwarsdoorsnee zijn van verwachting tegen de verdrukking in, in de donkerte van de tijdgeest, via het geboorteverhaal van Jezus naar Petrus' oproep om de woorden van Jezus in de praktijk te brengen.

Aan het begin van een nieuw jaar denken we als vanzelf of uit gewoonte na over nieuwe keuzes. Doen we elkaar nieuwe beloften. Als we niet oppassen verdampen ze vlug. Laten we bij de start van dit nieuwe jaar eens nadenken over echte beloftes die we elkaar kunnen doen: zorgen voor elkaar. Luisteren naar elkaar of er domweg zijn. Laten we dat geen goede voornemens noemen,

maar nieuwe beloften. Want het woordje 'voornemen' heeft ook iets vrijblijvends, zo van ik neem het mij voor. Ik streef er naar. Niet gelukt, nou ja, volgend jaar weer een kans. Nee, laten we er eens wat meer gewicht aan geven. Een plechtige belofte om elkaar trouw te zijn en te blijven. Te zorgen voor ieder van ons die een schouder nodig heeft om tegen te leunen. Die sterke armen nodig heeft om gedragen te worden. Die even aandacht nodig heeft of een kopje koffie. Een luisterend oor en een bemoedigend woord.

Ik wens ons als gemeenschap toe dat we elkaar blijven bemoedigen, dat we de spirit er in weten te houden om kerk, groep en gemeenschap te zijn. Dat we met en voor elkaar dingen doen die ons begeisteren. Dat we geen mensen hebben die er bij bungelen. Het lijkt me een mooie belofte waar we de handen aan vol zullen hebben. De wereld is ons te groot, maar in onze kring kunnen we voorbeeldig zijn. Misschien heeft dat een olievlekwerking tot gevolg. Moeilijk, maar wel mooi en waardevol om te doen.

Het jaar is nog jong, dus we kunnen er nog alle kanten mee op. Ik wens ons toe dat 2017 een mooi, goed en aandachtvol jaar zal worden.
Zalig Nieuwjaar.

Muzikaal intermezzo door Yente Lotteman (viool) en Irina Ursu-Antonova (vleugel)

Geloofsbelijdenis

Ik geloof in God,
Hij is voor mij geest, liefde, beginsel van alle dingen.
Ik geloof dat God in mij is
en dat ik ben in Hem.

Ik geloof dat het ware welzijn van de mens
bestaat in het volbrengen van Gods wil.
Ik geloof dat het vervullen van Gods wil
ten goede komt aan mij en alle mensen.

Ik geloof dat God wil
dat alle mensen van hun naasten houden
en zo met anderen omgaan
als zij ook zelf behandeld zouden willen worden.

Ik geloof dat de reden waarom wij leven
eenvoudigweg is, dat wij groeien in liefde.
Ik geloof dat deze groei in liefde
de grootste kracht is
om het Rijk van God te vestigen op aarde.
Dan zal er een nieuwe ordening zijn
waarin menselijkheid, waarachtigheid en
solidariteit zullen heersen.
Amen.

Intenties die werden opgeschreven in het groene boek

Tafelgebed

Heer, ga met ons mee,
ga met ons mee op weg.
't Kan in de morgen van ons leven zijn,
als alles zonnig schijnt en wij een toekomst zien
waarin wij bouwen aan geluk en willen leven
naar de weg die u getekend hebt.

Het kan ook in de middag zijn,
als alles om ons heen zo woelig is
en wij wel duizend dingen doen.
Voor u, voor heel de mensheid menen wij,
maar ook een klein beetje voor onszelf.

Het kan ook avond zijn,
als heel ons leven in verre vlakke ligt,
heel even nog beschenen door een rijpe zon
met hier en daar een vale vlek.
Een schaduw die men schuchter schuwt.

Heer, blijf bij ons en kom met ons aan tafel
en doe het nog eens voor:
hoe wij brood te breken hebben van ons hart
en met geschudde korven aan anderen delen.
Heer, blijf bij ons en kom met ons aan tafel
en doe het nog eens voor:
hoe wij de wijn te schenken hebben van geluk
uit eigen broze kruiken vol warme vreugde.

Heer, schuif nu de bank waarop u zit
nog dichterbij de tafel.
Dan kunnen wij,
als u verdwijnt uit onze verbaasde ogen,
op deze plaats misschien een broer of zuster zien

Nodiging, breken en delen van brood en wijn

Lied: Staan in Licht

H.Oosterhuis / A.Oomen

I. Waarom wanneer uit welke luchtlaag,
uit hoe diep luchtledig werden wij
zo onbestaanbaar onontkoombaar ik en jij-
kant en overkant, woord, weerwoord, tij en tegentij.

Dag van vandaag: vervreemd, hereigend
zoekgeraakt, hervonden, wie zijn wij?
Liefde ternauwernood te leven, ik en jij.
Liefde is geen woord voor dit nu hier verterend vuur.

Maar ooit, God weet uit welke aardlaag,
uit hoe diep versteende moederschoot,
zal Hij ons roepen en wij zullen nieuw en bloot
staan in morgenlicht, onstuitbaar vrij,
zo licht als Hij.

II. Waarom wanneer uit welke luchtlaag,
uit hoe diep luchtledig werden wij
zo onbestaanbaar onontkoombaar ik en Gij,
kant en overkant, woord weerwoord, tij en tegentij.
Dag van vandaag: vervreemd, hereigend
zoekgeraakt, hervonden, wie zijn wij?
Leven ternauwernood te harden ik en Gij.
Leven is uw woord voor dit nu hier verterend vuur.

Maar ooit, Gij weet uit welke aardlaag,
uit hoe diep versteende moederschoot,
zult Gij mij roepen, ik zal blakend nieuw en bloot
naast u staan in licht, onstuitbaar vrij
zo nieuw als Gij.

Gedachten rondom het thema

Gelukkig Nieuwjaar!

Dat hebben we elkaar gewenst of zullen dat straks nog doen.

Wat is gelukkig zijn, je gelukkig voelen, een geluuksmoment, het gewoon zijn.

Moet je gelukkig zijn of mag je gelukkig zijn.

Beloof jezelf geluk dan zal je omgeving daarvan mee profiteren.

Bij een nieuwe belofte kijk je niet terug maar vooruit.

Han Messie schreef een gedicht over vooruitkijken:

Mensen willen graag weten
wat De Eeuwige
ofwel de Voorzienigheid
met hen voor heeft
ze verlangen naar een lijn
vol grote sterke wasknijpers
die dure jurken
deftige jasjes
stoere sportkleren
taaie werpakken
vastklemmen
waar een frisse wind door waait
Hemels zingend en raad gevend
het komende voorspelt
hoeveel aangamer
is het wolkje van de toekomst
dat steeds langzaam voor je uit zweeft
maar zich niet laat inhalen
of vasthouden, geheime beloftes bewaart.

Onze Vader

Onze Vader, die in de hemel zijt,
uw naam worde geheiligd;
uw koninkrijk kome;
uw wil geschiede op aarde, zoals in de hemel.
Geef ons heden ons dagelijks brood
en vergeef ons onze schulden,
zoals ook wij onze schuldenaars vergeven.
En leid ons niet in verzoeking,
maar verlos ons van de boze.
Want van U is het koninkrijk
en de kracht en de heerlijkheid
in eeuwigheid.
Amen.

Activiteiten en informatie voor de komende periode

Lied: Licht en stem

H.Oosterhuis/A.Oomen

- A: Van grond en vuur zult Gij ons maken,
hoog op rotsen, aan levend water,
van geur en smaak, van licht en stem,
uw evenbeeld.
- K: Volk dat in duisternis gaat,
mensen met stomheid geslagen,
het zal geschieden, zegt Hij,
dat zij weer glanzen als nieuw.
- A: Van licht en stem zult Gij ons maken,
uw evenbeeld.
- K: Niet meer beklemd en verdeeld,
niet meer in woorden gevangen,
één en gekend en bevrijd,
eindelijk mens zal ik zijn.
- A: Van licht en stem zult gij ons maken,
uw evenbeeld.
- K: Daar staat de stoel van het recht,
daar zal staan de tafel der armen,
dan is de dag van het lam,
“Zie, Ik kom haastig,” zegt Hij.
- A: Van grond en vuur zult Gij ons maken,
hoog op rotsen, aan levend water,
van geur en smaak, van licht en stem,
uw evenbeeld.

Wegzending en zegenbede

We zijn aan het einde gekomen van deze viering.

Bedankt voor jullie aanwezigheid. Ook iedereen die achter de schermen (of vóór de schermen) werk verrichtten, bedankt. Zonder elkaar kunnen we het immers niet.

Wat het nieuwe jaar ons brengen zal, dat weten we niet. Maar wat we wel weten is dat er straks, aansluitend aan de koffie en tijd voor elkaar, óók de befaamde nieuwjaarswielmpjes van Ton en Sabine zijn. Zij waren weer in een verhitte strijd verwickeld wie dit jaar de wielmjestrofee wint, maar ze komen er niet uit. Naast de wielmpjes toasten we ook met bubbels op het nieuwe jaar. Ja... we zijn er klaar voor!

Maar eerst nog één ding: Laten we zo meteen de wereld ingaan, maar niet voordat we gevraagd hebben om de onmisbare zegen.

Moge de Eeuwige u zegenen en u beschermen,
moge de Eeuwige het licht van zijn gelaat over u doen schijnen en u genadig zijn,
moge de Eeuwige u zijn gelaat toewenden en u vrede geven.”

